

Státní závěrečná zkouška oboru Edukační péče o seniory
Tematický okruh Psychologie seniorů

1. Stárnutí a stáří – vymezení základních pojmů, členění stáří, vývojové úkoly ve stáří. Seniorský věk v psychologických teoriích. Strategie vyrovnávání se se stářím.
2. Náročné životní situace v životě seniorů. Kritické body na životní dráze seniora – odchod do důchodu, odchod dospělých dětí z rodiny/návrat dospělých dětí do rodiny, narození vnoučat, biologické a fyzické změny, změny v oblasti psychologického potenciálu a sociálních rolí, smrt partnera, blízkých lidí a anticipace vlastní smrti, změny bydlení, přestěhování se či institucionalizace.
3. Psychické změny ve stáří – krystalická a fluidní inteligence. Teorie nepoužívání. Pozornost ve stáří. Tvořivost ve stáří. Změny osobnosti ve stáří. Stud. Změna sebeobrazu. Emoční změny ve stáří. Úzkost ve stáří – příčiny, projevy, intervence.
4. Kognitivní změny ve stáří – paměť a stárnutí, druhy paměti, poruchy paměti. Trénování paměti. Prevence kognitivních poruch.
5. Demence. Screeningové vyšetření kognice u seniorů. Metody práce se seniory s demencí. Zásady komunikace se seniory s demencí.
6. Psychické problémy ve stáří – tzv. 4D (deprese, demence, deliria, drogové interakce). Možnosti a limity intervence, metody práce s těmito jedinci. Zásady komunikace. Suicidalita seniorů.
7. Potřeby seniorů – vymezení základních potřeb, saturace a frustrace potřeb. Láska, intimita a sexualita ve stáří. Partnerské vztahy seniorů – manželství, ovdovění. LGBT+ senioři.
8. Spirituální potřeby a spiritualita ve stáří. Senioři a skupiny se sektářskými rysy.
9. Zdraví a nemoc ve stáří – tzv. 3I (insomnie, imobilita, inkontinence). Geriatrické syndromy. Nejčastější nemoci ve stáří. Hlavní rizikové faktory onemocnění a nesoběstačnosti ve stáří – křehkost, dehydratace, malnutrice.
10. Sociální vztahy seniorů – rodina a mezigenerační vztahy, přátelé, sousedé, komunita. Sociální opora – druhy sociální opory. Očekávaná sociální opora, skutečně poskytovaná sociální opora.
11. Problematika umírání, smrti a truchlení. Thanatologie, péče o umírající a pozůstalé.
12. Problematika násilí ve stáří – senior jako osoba násilná, senior jako osoba ohrožená násilím. Špatné zacházení se seniory v institucích zdravotních a sociálních služeb. Syndrom EAN. Domácí násilí. Možnosti prevence, intervence a řešení.
13. Projevy nežádoucího chování u seniorů – specifika závislosti na návykových látkách ve vyšším věku, nelátkové závislosti. Léčba závislostí ve stáří.

14. Sociální práce se seniory. Cíle sociální práce se seniory, terénní a pobytové sociální služby pro seniory, senior ohrožený chudobou a sociálním vyloučením.

15. Náročné, krizové a mimořádné situace v péči o seniory. Psychologie v pomáhajících profesích. Psychosomatika a psychická hygiena. Burnout syndrom u pracovníků v pomáhajících profesích – příčiny, příznaky, prevence a intervence.

Zveřejněno dne 31. 10. 2022